

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Пряшівський університет у Пряшеві (Словаччина)

Інститут проблем виховання НАПН України

Національна рада жінок України

Рівненський державний гуманітарний університет

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет соціальної та психологічної освіти

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

Гендерний центр

Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради

ПРОСОЦІАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ У ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ: ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Матеріали

VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Умань, 31 травня 2023 р.)

Умань
2023

Редакційна колегія:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коляда Н. М., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Тарасова Т. В., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України;

Войтовська А. І., доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рецензенти:

Кочубей Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кулик М. О., голова Міжнародного благодійного фонду «Небайдужі»;

Каркач А. В., заступник голови ради з питань діяльності виконавчого органу, начальник управління соціального захисту населення Подільської районної ради у м. Полтава

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 14 від 31 травня 2023 року)*

Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та
П82 **прикладні аспекти** : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Умань, 31 трав. 2023 р.). Академічна доброчесність як цінність освітньо-наукової діяльності : матеріали регіонального наук.-практ. онлайн-семінару (м. Умань, 22 трав. 2023 р.) / МОН України, Пряшівський ун-т у Пряшеві (Словаччина), Ін-т проблем виховання НАПН України [та ін.] ; [редкол.: О. О. Кравченко, Н. М. Коляда, Т. В. Тарасова, А. І. Войтовська ; рец.: Т. Д. Кочубей, М. О. Кулик, А. В. Каркач]. – Умань : ЦП «Компринт», 2023. – 260 с.

ISBN 978-617-8269-56-2

До збірника увійшли матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико- методологічні та прикладні аспекти» яка відбулася 31 травня 2023 р. та регіонального науково-практичного онлайн семінару «Академічна доброчесність як цінність освітньо- наукової діяльності» який відбувся 22 травня 2023 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Матеріали конференції представляють погляди дослідників та фахівців-практиків на актуальні проблеми з дотримання прав людини та гендерної рівності. В них розглядаються різні варіанти їх регулювання. Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори, а також (для студентів та аспірантів) наукові керівники

УДК 316.61:305(06)

ISBN 978-617-8269-56-2

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

Денисюк Оксана Юріївна САМОТНІСТЬ ЯК ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ	59
Дишлюк Катерина Володимирівна, Шеленкова Наталія Леонідівна ПРОБЛЕМА СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	63
Єгоров Володимир Анатолійович КОРЕКЦІЯ РОЗЛАДІВ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	66
Зубко Ольга Сергіївна, Бутенко Ольга Григорівна ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК ЗАГАЛЬНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ	69
Іващенко Катерина Віталіївна ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ІНКЛЮЗІЇ	73
Ісаченко Вікторія Павлівна КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ В СИСТЕМІ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ	76
Калинюк Олексій Михайлович РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ВИХОВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ ПІДРОСТАЮЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	79
Кікінежді Оксана Михайлівна ЕГАЛІТАРНА ОСОБИСТІСТЬ В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ	83
Коваль Ольга Юріївна, Гордійчук Оксана Євгенівна ЦИФРОВІ СЕРВІСИ У ФОРМУВАННІ ВМОТИВОВАНОСТІ ДИТИНИ З ООП ДО УЧІННЯ В ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВАХ	86
Кочубей Тетяна Дмитрівна, Мельникова Ольга Миколаївна ФОРМУВАННЯ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	89
Кравцова Тетяна Олександрівна РЕАЛІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ СУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ З ООП ТА ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	93
Кравченко Оксана Олексіївна, Войтовська Алла Іванівна АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	96
Кравченко Оксана Олексіївна, Дудник-Богомаз Олена Володимирівна ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	100
Кудла Марія Валеріївна, Зарицька Галина Олександрівна ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	103
Левченко Наталія Володимирівна, Коляда Наталія Миколаївна МОЛОДІЖНЕ ВОЛОНТЕРСТВО: НАПРЯМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ	107
Мазур Ірина Леонідівна, Балдинюк Олена Дмитрівна СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	112

морально-політичного розвитку, духовної єдності і прогресу української держави. *Міжнародні Чепанівські психолого-педагогічні читання*. 2015. Т. 14. С. 196–207.

Кікінежді Оксана Михайлівна
доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології,
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
ORCID: 0000-0002-9240-279X

ЕГАЛІТАРНА ОСОБИСТІТЬ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОСТУПУ УКРАЇНИ

В умовах сьогодення пріоритетним завданням державної соціогуманітарної політики України постає проблема забезпечення національного механізму досягнення гендерної рівності як невід’ємної умови дотримання основоположних прав і свобод людини та соціальної справедливості, що потребує перебудови усіх соціальних інституцій та процесів на нових, демократичних принципах, вільних від будь-якої форми дискримінації, зокрема за ознакою статі. У контексті реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків на період до 2030 р. та затвердженого Кабінетом Міністрів України операційного плану щодо її реалізації на 2022 – 2024 рр., зокрема Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 р., наголошується на взаємопов’язаності змістових, функціональних та організаційних принципів, що передбачають дотримання демократичних цінностей і свобод, рівності, справедливості, верховенства права, егалітарності (рівності прав і можливостей), поваги до людської гідності, доступності, недискримінації тощо. Серед восьми стратегічних цілей у цілі 7 «Освіта з урахуванням гендерної тематики»

зазначено: сприяння здобуттю вільної від гендерних стереотипів загальної середньої освіти; забезпечення вільної від гендерних стереотипів професійної орієнтації здобувачів освіти; сприяння самореалізації жінок та чоловіків у різних галузях науки; проведення для закладів освіти інформаційної кампанії щодо запобігання проявам насильства та дискримінації та реагування на такі прояви (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-2023-%D1%80#Text>).

У контексті гуманітарної безпеки України «ідеологія самовизначення» молоді (В. Кремень), в тому числі і гендерна, є важливим пріоритетом в гуманізації освітнього простору (Г. Балл, І. Бех, М. Боришевський, В. Васютинський, Т. Говорун, В. Кравець, С. Максименко, С. Сисоєва, М. Слюсаревський, О. Сухомлинська, В. Татенко, Т. Титаренко та ін. учені). Як зауважує директор Інституту проблем виховання НАПН Іван Бех, «сучасне реформування освіти докорінно відрізняється від усіх попередніх тим, що вперше здійснюється не на основі державно-класових ідеологічних запитів, а за ідеями смисло-ціннісного буття людини, за логікою її еволюційного розвитку. Ця логіка передбачає повноцінний інтелектуально-духовний розвиток кожної особистості, її всебічну творчу самореалізацію... У сучасній культурі переважає орієнтація на людиноцентризм, культивуються ідеї гідності людини. Культура гідності спрямовує педагогіку на смисло-ціннісні основи життя людини, її екзистенційну сутність» [1, с. 15-16].

Здійснений контент-аналіз найбільш виразних настановлень класиків філософсько-педагогічної думки (Г. Сковорода, В. Сухомлинський, Г. Ващенко, М. Драгоманов, С. Русова, А. Макаренко, К. Ушинський та ін.) дав змогу виявити «педагогічну матрицю» гендерного виховання, позитивний досвід поширення егалітарних настановлень, довести, що просоціальна особистість виступає суб'єктом життєздійснення, історіокультури, свободотворчості [2; 3].

У контексті людиноцентричної парадигми та унікальної гуманістичної зорієнтованості «гендерної матриці» української педагогічної думки ми визначаємо егалітарну особистість майбутніх фахівців і фахівчинь НУШ як

суб'єкта самотворчості, відкритої, самодостатньої, гендерно компетентної особистості, що сповідує принципи рівноцінності та паритетності статей в особистісному та професійному життєздійсненні – ключової фігури у створенні гендерно справедливого освітнього середовища [4].

У процесі наших досліджень з'ясовано, що засадничими у провідному механізмі гендерного самовизначення студентської молоді є методологічні принципи особистісно-егалітарного підходу як-от: реалізація ідеї рівноправ'я статей; індетермінація біологічною належністю гендерних ролей; утвердження егалітарного світогляду: гендерну компетентність як обізнаність із нормативами статевої поведінки, гендерну чуйність як створення умов для повноцінного розвитку представників різної статі попри статові стереотипи та упередження, здатність розв'язувати проблеми навчання і виховання з позиції егалітарної гендерної ідеології та гендерну толерантність як повагу до основоположних прав та свобод людини.

Побудова освітнього середовища, сприятливого для становлення егалітарної особистості майбутніх конкурентоспроможних фахівців і фахівчинь соціономічних професій, охоплює підготовку дівчат і хлопців до гнучкого соціостатевого репертуару в різноманітних сферах життєдіяльності з урахуванням їхніх здібностей, уподобань, нахилів, можливостей; забезпечення рівних умов для пропагування ідеї рівноваги та взаємозамінності гендерних ролей, повноти розвитку індивідуальності, гармонійної цілісності особистості незалежно від її статевої належності, що є основою освітньо-професійної підготовки та демократичного світобачення нової генерації громадян і громадянок України в умовах євроінтеграції, активізації їх громадянської позиції у відстоюванні національної ідентичності та української державності.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Педагогічна наука у контексті експериментально-виховних стратегій. *Рідна школа*. 2016. № 2 – 3. С. 15 – 20. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2016_2-3_6

2. Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / В. П. Кравець, Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді та ін. ; за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2013. 448 с.

3. Глосарій і тезаурус Європейського інституту з гендерної рівності / ред. кол. М. Бабак, О. Давліканова, М. Дмитрієва, М. Козир, Л. Компанцева, К. Левченко, М. Скорик, О. Сусллова ; оновл. вид. Київ : Вістка, 2021. 170 с.

4. Кікінежді О. Становлення егалітарної особистості майбутнього педагога: історія, здобутки та перспективи діяльності кафедри психології // Humanitarium. Переяслав (Київ. обл.) ; Ніжин (Чернігів. обл.) : Лисенко М. М., 2020. Т. 43, Вип. 1 : Психологія. С. 7–22. <https://doi.org/10.31470/2308-5126-2019-43-1-7-22>

Коваль Ольга, 5 курс 513 група

Науковий керівник:

канд.пед.наук **Гордійчук Оксана Євгенівна**

Факультет педагогіки психології

та соціальної роботи,

кафедра педагогіки та методики початкової освіти

Чернівецького національного

університету імені Ю.Федьковича

ЦИФРОВІ СЕРВІСИ У ФОРМУВАННІ ВМОТИВОВАНОСТІ ДИТИНИ З ООП ДО УЧІННЯ В ДИСТАНЦІЙНИХ УМОВАХ

Через військові дії, багато українських учнів вимушено перебувають на дистанційній та дистанційно-асинхронній формах навчання. Тому, перед педагогами виникає нагальна потреба опанувати всі можливі умови та цифрові сервіси з метою формування вмотивованості учнів, загалом, а